

Postmottak KD

Høring av endringer i barnehageloven mv. norskferdigheter for styrer og pedagogisk leder, og barnehagetilbud til barn med behov for alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK)

Utdanningsforbundet takker for muligheten til å bli hørt i denne saken. I hovedsak støtter Utdanningsforbundet de forslagene som nå er på høring.

1. Utdanningsforbundet støtter forslaget om at personer med utenlandske yrkeskvalifikasjoner må dokumentere norskferdigheter som tilsvarer nivå B2 etter CEFR – *Det felles europeiske rammeverket for språk*.
2. Utdanningsforbundet støtter **ikke** at godkjenning av yrkeskvalifikasjoner og godkjentstempel for språkkravet bør være to ulike prosesser.
3. Utdanningsforbundet støtter departementets vurdering om at søkeren skal kunne dokumentere norskferdighetene sine på samme måte som etter gjeldende forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for styrer og pedagogisk leder fra annen stat.
4. Utdanningsforbundet støtter forslaget om at kravet til norskferdigheter også skal gjelde søkere med færøysk eller islandsk som førstespråk.
5. Utdanningsforbundet støtter **ikke** muligheten for dispensasjon fra kravet om norskferdigheter tilsvarende nivå B2. Dersom dispensasjonsmuligheten likevel blir en realitet foreslår Utdanningsforbundet at bestemmelsen inneholder en vilkårsbestemmelse om at vedkommende som gis dispensasjon skaffer seg norskferdigheter tilsvarende nivå B2 innen dispensasjonsperioden på ett år.
6. Utdanningsforbundet støtter forslaget om å tydeliggjøre at barn som har behov for alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) skal få benytte ASK i barnehagen og at vedtak om spesialpedagogisk hjelp inkluderer nødvendig opplæring i bruk av ASK.
7. Økonomien må sikres.

Kommentarer til hvert enkelt punkt:

1. Lovfeste krav om norskferdigheter for personer med utenlandske yrkeskvalifikasjoner som styrer eller pedagogisk leder.

Utdanningsforbundet støtter forslaget om at personer med utenlandske yrkeskvalifikasjoner må dokumentere norskferdigheter som tilsvarer nivå B2 etter CEFR – *Det felles europeiske rammeverket for språk* for å få ansettelse som styrer eller pedagogisk leder. Forslaget styrkes av departementets presisering av at kravet er et minimumskrav. Utdanningsforbundet foreslår at departementets presisering tas inn i lovteksten.

Barns utvikling er mest intensiv de første leveårene. Små barn er avhengig av voksne for å få den omsorg de trenger og for å få dekket sine behov. Barn lærer og utvikler seg i samvær med andre mennesker. Relasjoner og kommunikasjon med andre påvirker alle sider ved barnets utvikling. Et felles norsk språk er derfor avgjørende for barns trivsel, lek og erfaringer her og nå og for videre læring og utvikling. Den nye rammeplanen vektlegger arbeid med språk. Den er også tydelig på hvilke oppgaver og det store ansvaret som er tillagt styrer og pedagogisk leder. Uten norskspråklig kompetanse vil det være umulig å gjennomføre et barnehagetilbud i tråd med krav i lov og rammeplan og forventninger i befolkningen. Minoritetsspråklige barn er spesielt avhengig av å være sammen med gode norskspråklige rollemodeller. Utdanningsforbundet mener derfor det er et viktig grep å stille krav om tilfredsstillende norskspråklig kompetanse for alle ansatte i barnehagen.

Nivå B2 er ikke spesielt høyt når man tenker på hvilket ansvar som er tillagt barnehagelærerprofesjonen. Barnehagelærere har et kommunikativt yrke, språket er et viktig verktøy i profesjonsutøvelsen. Utdanningsforbundet mener at krav om norskferdigheter på nivå B2 er et minimum, og har merket seg at departementet i høringsnotatet selv presiserer at kravet er et minimum og at barnehageeiere kan sette strengere krav til norskkompetanse.

Utdanningsforbundet foreslår at dette presiseres i lovtekst på denne måten:

*For å bli fast eller midlertidig ansatt som styrer eller pedagogisk leder, må personer med utenlandske yrkeskvalifikasjoner dokumentere norskferdigheter som tilsvarer **minimum** nivå B2 etter Det felles europeiske rammeverket for språk.*

2. Utdanningsforbundet støtter ikke at godkjenning av yrkeskvalifikasjoner og godkjentstempel for språkkravet bør være to ulike prosesser.

Utdanningsforbundet mener det er bør være samme etat som godkjenner yrkeskvalifikasjoner og språkkravet i norsk. Så lenge søker må ha godkjenning for både yrkeskvalifikasjoner og norskkunnskaper for ansettelse, er dette mest praktisk både for søker og myndighets/eiernivå. Norskkravet er definert til et gitt nivå, og myndighetene bør være de som sjekke at dokumentasjonen for språklig kompetanse stemmer. I dag er det Utdanningsdirektoratet som godkjenner utenlandske yrkeskvalifikasjoner som ønsker å arbeide som styrer eller pedagogisk leder i Norge. En forutsetning for godkjenning i dag er at søker har «tilfredsstillende kunnskaper, ferdigheter og innsikt i norsk språk og i norsk samfunnsforhold og barnehageforhold. Direktoratet har i praktiseringen av dette språkkravet lagt til grunn at søkeren må dokumentere norskferdigheter som tilsvarer nivå B2 eller Det felles europeiske

rammeverk for språk. Selv om det nå kreves en godkjenning av yrkeskvalifikasjonene først, mener vi det bør være Utdanningsdirektoratet som utfører begge godkjenningene. Det er her kompetansen ligger. Det vil også være best for søkerne å kun forholde seg til en godkjenningsetat. Barnehageeier har ved vurdering av søkere til stilling som styrer eller pedagogisk leder mulighet til å stille høyrer kompetansekrav i norsk enn hva foreslått lovbestemmelse fastsetter. Dette støtter Utdanningsforbundet.

3. Utdanningsforbundet støtter departementets vurdering om at søkeren fortsatt skal kunne dokumentere norskferdighetene sine på samme måte som etter gjeldende forskrift om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner for styrer og pedagogisk leder fra annen stat.

I høringsnotatet skriver departementet følgende om barnehagens oppgaver: *I forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver er det blant annet presisert at personalet skal sørge for at barna får varierte og positive erfaringer med å bruke språk som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser. For å kunne lede og følge opp dette arbeidet, er det nødvendig at styrer og pedagogisk leder kan forstå faglige drøftelser innenfor eget fagområde og forklare sine synspunkter for foreldre og øvrige ansatte.»* Vi viser til punkt en, der vi skriver at nivå B2 ikke er spesielt høyt. Vi mener derfor det er viktig at departementet har listet opp hvilke krav til dokumentasjon som gjelder og fortsatt skal gjelde i forslag til merknad til lovforslagene

4. Utdanningsforbundet støtter forslaget om at kravet til norskferdigheter også skal gjelde søkere med færøysk eller islandsk som førstespråk.

Utdanningsforbundet har erfaring med at barnehagelærere fra Island og Færøyene ikke alltid har god nok kompetanse på et av de skandinaviske språk; dansk, svensk eller norsk, til å delta i fagpolitiske diskusjoner. Mens noen har god kompetanse i for eksempel norsk, møter vi andre som kun føler seg komfortabel med å snakke engelsk på nordiske møter/arrangement. Dette er grunnen til at vi støtter departementets vurdering i denne saken.

5. Utdanningsforbundet støtter ikke muligheten for dispensasjon fra kravet om norskferdigheter tilsvarende nivå B2.

Utdanningsforbundet mener at unntak fra en lovbestemmelse, her krav om norskkompetanse på et gitt nivå, undergraver intensjonen med lovbestemmelsen. Utdanningsforbundet kan derfor ikke støtte forslaget om dispensasjonsmulighet fra språkkravet. Styrer og pedagogisk leder er ansvarlig for det pedagogiske arbeidet og for de andres ansattes arbeidsinnsats. Uten tilstrekkelig norskkunnskap vil man ikke kunne ivareta gitte oppgaver og ansvar tillagt stillingen.

Dersom dispensasjons-muligheten likevel blir en realitet, foreslår Utdanningsforbundet at bestemmelsen inneholde en vilkårsbestemmelse om at vedkommende som gis dispensasjon skaffer seg norskferdigheter tilsvarende nivå B2 innen dispensasjonsperioden på et år. Utdanningsforbundet foreslår at dette presiseres i lovtekst på denne måten:

Forslag til Barnehageloven § 18. siste ledd: *Kommunen kan gi dispensasjon fra kravet om norskferdigheter etter reglene i forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager med vilkår om at vedkommende skaffer seg norskferdigheter tilsvarende nivå B2 innen dispensasjonsperioden på ett år. Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.*

Forslag til forskriftstekst § 3: *Kommunen kan innvilge dispensasjon fra utdanningskravet og kravet om norskferdigheter for styrer og pedagogisk leder for inntil ett år om gangen, dersom barnehageeier søker om det og stillingen det søkes dispensasjon for har vært offentlig utlyst og det ikke har meldt seg kvalifisert søker. Dispensasjon fra kravet om norskferdigheter kan kun gis med vilkår om at vedkommende skaffer seg norskferdigheter tilsvarende nivå B2 innen dispensasjonsperioden på ett år.*

6. Utdanningsforbundet støtter forslaget om å tydeliggjøre at barn som har behov for ASK skal få benytte ASK i barnehagen og at vedtak om spesialpedagogisk hjelp inkluderer nødvendig opplæring i bruk av ASK.

Utdanningsforbundet støtter forslaget om at barnehageloven tydeliggjør at barn som trenger alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) skal få bruke egnede kommunikasjonsformer og gjøre seg nytte av nødvendige kommunikasjonsmidler i barnehagen. For å iverksette barnehagelovens formål om å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling, er kommunikasjon helt avgjørende. Dette samme gjelder å møte de krav som stilles videre i barnehageloven og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Kunnskapsdepartementet slår i høringsnotatet fast at mestring av språk har betydning for forholdet til andre mennesker, sosial status og mulighetene for å delta i samfunnet. På samme måte vil kommunikasjon med andre bidra til trivsel, trygghet og ulike perspektiv og dypere forståelser. Utdanningsforbundet er enig i at det å bli forstått og det å forstå andre er et grunnleggende behov og en forutsetning for videre læring og utvikling. Utdanningsforbundet mener det er riktig å gi barnehagebarn de samme sikringene som skolebarna er gitt i opplæringsloven.

Det er i det daglige arbeidet, og i relasjonen mellom ansatte og barnet, at kommunikasjonen må fungere. Utdanningsforbundet mener at retten til spesialundervisning derfor må inkludere nødvendig opplæring i bruk av ASK for alle ansatte som jobber med barnet i barnehagen.

7. Økonomien må sikres

Utdanningsforbundet mener at ved å la Utdanningsdirektoratet godkjenne både yrkeskvalifikasjoner og norskferdigheter, vil man trolig ikke trenge økte bevilgninger til godkjenningene. Overføres derimot ansvaret for å godkjenne dokumentert norskferdigheter til barnehageeiere i ansettelsesprosessen, vil dette innebære et merarbeid. Dokumentasjonen må skaffes tilveie, ikke bare en vurdering av vedkommende sin kompetanse. Merarbeid er det samme som behov for mer tid, og tid er penger.

Opplæring i bruk av ASK vil etter vår oppfatning bety økte utgifter for kommunene. En slik opplæring kan både bli en økonomisk og administrativ utfordring for PP-tjenesten og

barnehageeiere. Man må finne tid til opplæringen og man må skaffe vikar den tiden opplæringen tar. Dersom ikke dette er på plass, vil tilbudet til barnegruppen «betale» for nødvendig kompetanseheving for å møte enkeltbarns behov. PP-tjenesten må også ha større kapasitet for å imøtekomme behovet for opplæring i bruk av ASK.

Med vennlig hilsen

Milena Adam
seksjonsleder

Gun Aamodt
Seniorrådgiver